

Sygn. akt I C 1313/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Lidia Grzelak

Protokolant Patryk Burdecki

po rozpoznaniu w dniu 1 września 2015 r. w Ciechanowie

sprawy z powództwa O. N.

przeciwko J. N. i I. Ł.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I powództwo oddała;

II zasądza od powódki O. N. na rzecz pozwanej I. Ł. kwotę 2400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III przyznaje r. pr. A. O. za pełnienie obowiązków pełnomocnika z urzędu powódki O. N. wynagrodzenie w wysokości 2400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) wraz z podatkiem VAT w wysokości 23 % od tej sumy;

IV przyznaną w pkt III kwotę nakazuje Kasie Sądu Rejonowego w Ciechanowie wypłacić r. pr. A. O. tymczasowo z sum budżetowych;

V koszty pełnomocnika z urzędu powódki O. N. orzeczone w pkt III przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 1313/14

UZASADNIENIE

W dniu 27 listopada 2014 r. O. N. wniosła do Sądu Rejonowego w Ciechanowie pozew przeciwko J. N. i I. Ł., w którym wniosła o uznanie czynności prawnej – umowy darowizny nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie prowadzi księgę wieczystą KW (...), zawartej pomiędzy pozwanymi w dniu 14 lutego 2014 r. przed notariuszem Renatą Nasierowską prowadzącą Kancelarię Notarialną w C. Rep. A Nr (...) za bezskuteczną wobec powódki O. N.. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2015 r. Referendarz Sądowy ustanowił dla powódki O. N. pełnomocnika w urzędzie w osobie radcy prawnego.

Pozwani J. N. i I. Ł. wnosili o oddalenie powództwa.

Pozwana I. Ł. wnosila ponadto o zasądzenie na jej rzecz od powódki O. N. zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pełnomocnik z urzędu powódki O. N. wniósł o przyznanie wynagrodzenia za pełnienie obowiązków.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 lutego 2014 r. J. N. i I. Ł. zawarli przed notariuszem Renatą Nasierowską prowadzącą Kancelarię Notarialną w C. Rep. A Nr (...) umowę darowizny nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie prowadzi księgę wieczystą KW (...) (bezsporne).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszula Perdjan prowadzi w sprawie Kmp (...) z wniosku małoletnich wierzycielek K. N. i W. N. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową O. N. – matkę postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi J. N. o świadczenia alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego, stanowiącego ugodę zawartą przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w dniu 31 stycznia 2013 r. w sprawie III RC (...), zaopatrzoną w sądową klauzulę wykonalności. Wysokość alimentów wynosi 500,00 zł na rzecz każdej z małoletnich wierzycielek. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji dłużnik J. N. otrzymał 26 marca 2013 r. Postępowanie egzekucyjne jest w znacznym stopniu bezskuteczne. Komornik Sądowy ustalił w marcu 2014 r. że nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie prowadzi księgę wieczystą KW (...), nie stanowi własności dłużnika (akta Kmp (...)k. 33 – 71).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt sprawy egzekucyjnej Kmp (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszuli Perdjan, mając na uwadze, że stan faktyczny w sprawie jest pomiędzy stronami bezsporny.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawą roszczenia powódki O. N. w sprawie niniejszej jest art. 527 § 1 kc, który to stanowi, iż gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Jest to tzw. skarga pauliańska, instytucja wywodząca się z prawa rzymskiego i mająca na celu ochronę wierzyciela przed nieuczciwym działaniem dłużnika pozbywającego się swego majątku w celu uniemożliwienia bądź też utrudnienia egzekucji wierzytelności.

Przesłankami skargi pauliańskiej zgodnie z art. 527 kc są:

- 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek, której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli,
- 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,
- 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

W kolejnych przepisach ustawodawca zawarł definicję pokrzywdzenia wierzycieli wskazując w art. 527 § 2 kpc, iż czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Ponadto w art. 527 § 3 kc zawarł domniemanie prawne, iż jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wreszcie w przepisie art. 528 kc wskazał, iż jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wskazać również należy, że zgodnie z art. 529 kc, jeżeli w chwili darowizny dłużnik był

niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Bezsporne w sprawie niniejszej było to, iż J. N. od 31 stycznia 2013 r. jest dłużnikiem z tytułu alimentów przysługujących małoletnim wierzycielkom W. N. i K. N.. W dniu 20 marca 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszula Perdjan w sprawie Kmp (...) wszczęła postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi J. N. o świadczenia alimentacyjne. Małoletnie wierzycielki w sprawie Kmp (...) reprezentowane są przez przedstawicielkę ustawową O. N. – matkę.

Bezspornym jest również, że J. N. w dniu 14 lutego 2014 r. zawarł z siostrą I. Ł. przed notariuszem R. N. prowadzącą Kancelarię Notarialną w Ciechanowie Rep. A (...) umowę darowizny nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Analiza akt postępowania egzekucyjnego wskazuje, że postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne.

Bezspornym jest również w niniejszej sprawie, że powódka O. N. nie jest wierzycielem pozwanego J. N..

Przed merytorycznym rozstrzygnięciem zasadności zgłoszonego powództwa należało w niniejszej sprawie w pierwszej kolejności rozstrzygnąć kwestię posiadania przez powódkę O. N. legitymacji czynnej do wystąpienia z niniejszym powództwem, albowiem ma to dla sprawy istotne i pierwszorzędne znaczenie, warunkujące jej dalszą analizę.

Legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego do wytoczenia powództwa stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje co do zasady oddaleniem powództwa. W odróżnieniu od zdolności sądowej i zdolności procesowej Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera definicji legalnej legitymacji procesowej. W nauce prawa postępowania cywilnego, jak i w praktyce sądowej przyjmuje się jednak na ogół, że legitymacja procesowa jest właściwością podmiotu, w stosunku do którego sąd może rozstrzygnąć o istnieniu albo nieistnieniu indywidualno – konkretnej normy prawnej przytoczonej w powództwie. Legitymacja procesowa jest więc zawsze powiązana z normami prawa materialnego. Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy a stwierdziwszy brak legitymacji procesowej (zarówno czynnej, jak i biernej), zamyka rozprawę i wydaje wyrok oddalający powództwo.

W ocenie Sądu w realiach przedmiotowej sprawy uznać należało, iż powódka O. N. nie posiada legitymacji czynnej do wystąpienia z powództwem na podstawie art. 527 kc. Jak wskazano powyżej, bezspornym jest, że nie jest wierzycielem dłużnika J. N., a tylko wierzyciel (lub jego następca prawny) posiada legitymację czynną wystąpienia z powództwem w trybie art. 527 kc, co wynika wprost z treści tegoż przepisu. W niniejszej zatem sprawie uprawnienie to przysługuje małoletnim wierzycielkom J. W. N. i K. N., których przedstawicielem ustawowym jest ich matka O. N.. Z treści pozwu, jak też stanowiska zajętego przez powódkę O. N. (jej pełnomocnika z urzędu) na rozprawie w dniu 1 września 2015 r., wynika, że powódka O. N. działa we własnym imieniu, a nie jako przedstawicielka ustawowa małoletnich wierzycielek.

W związku z powyższym, uznając, że powódce O. N. nie przysługuje legitymacja czynna w niniejszym procesie, Sąd pominął badanie dalszych przesłanek dotyczących skargi pauliańskiej (art. 527 § 2 i 3 kc, art. 528 kc, art. 529 kc) i oddalił powództwo w całości (pkt I wyroku).

Sąd obciążył powódkę O. N. zwrotem kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanej I. Ł. stosownie do art. 98 kpc w przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Jednocześnie Sąd w pkt III - V niniejszego wyroku przyznał pełnomocnikowi powódki O. N. za pełnienie obowiązków pełnomocnika z urzędu wynagrodzenie w wysokości po 2400,00,00 zł wraz z podatkiem VAT w wysokości 23 % od tej sumy, stosownie do § 6 pkt 5 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002

r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.